

Ona yurting - oltin beshiging

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB MAHALASI

TONG

yulduz

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqsa boshlagan

2006-yil 2 - 8 - yanvar N:1 (66542)

Muassislari:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» Hukumatga qarashli bo'limgan xalqaro xayriya jamg'armasi.

YANGI

YILINGIZ BIRKA!

YANGI YIL BAZMI

Yangi yilning shodligi makon etar o'lkamiz, Qorbobo-yu qorqizni chorlab bizlar kutamiz. O'rtadagi ko'k archa atrofida shaylanib, Yangrak qo'shiq, she'rimiz qish madhiga aylanib.

Bezatilgan hammayoq, charaqlar chiroqlar ham, Shodon kulgu yarashar bayramda sizga har dam. Sovg'alarini, behisob qorbobo-yu qorqizning, Ulashganda bir ko'ring quvonchimizni bizning.

Elbekjon RO'ZIMATOV,
Nafis san'at litseyining
6- «A» sinf o'quvchisi.

- Yangi yil arafasi ko'pchilik nuroni otaxon-u onaxonlarimiz uchun juda hayajonli kunlar bo'ldi. Ular 25-dekabr kuni Makkai Madina shahriga - muborak Haj safariga jo'nab ketdilar.

Havas Bunday baxtiyor insonlar orasida xuddi o'z buvimdek bo'lib qolgan jiyanimning buvijonisi ham bor edilar. Safar oldidan ularning quvonganlarini bir ko'rsangiz edi?!

BUVIM HAJGA KETDILAR

Shuningdek, biroz hayajonlandilar ham. Shu yoshda shunday olis safarga otlanishning o'zi bo'ladimi axir?

- Buvijon, o'sha muqaddas makonda insonlarga Allohga yanada yaqinroq bo'lishadi, ular nimaiki so'rasalar, ijobat bo'ladi, deyishadi. Siz nimalarni so'ramoqchisiz?-savolga tutamiz buvimizni.

- Eh, bolajonlarim-a, men avvalambor Alloh oldidagi musulmonlik burchlarimni ado etish, qolaversa, ota-onam uchun toat-ibodat qilish, ularning haqlariga duolar o'qish uchun ketyapman. Yana, Yaratgandan yurtimiz tinch, osmonimiz musaffo, dasturxonamiz to'kin-sochin bo'lishini, siz yoshlarning esa umringizga baraka, kelajagingiz yanada porloq bo'lishini tilamoqchiman...

Buvijonimizga oq yo'l tilab kuzatarkanmiz, ularga juda havasim keldi. Kelgusidagi orzularim qatoriga yana bir ezgu niyatni qo'shib qo'ydim: u ham bo'lsa, xuddi ulardek Hajga borish.

Nargiza MUHITDINOVA,
Poytaxtdagi 116 - maktabning
9 - «A» sinf o'quvchisi.

Kun peshindan oqqan, havo juda sovuq. Talabalar-u o'quvchilar darslardan qaytayotgani sababli bekatlarda odam tirband. Avtobuslarni-ku gapirmasa ham bo'ladi...

Nihoyat, biz kutgan avtobus ham kelib to'xtadi. Dugonam ikkimiz tirband avtobusga bir amallab chiqib olib, biroz yengil tortdik. Bo'limasa keyingisini naq bir soat kutishimizga to'g'ri kelardi-da.

Shu payt oldindi eshik tarafidan chiptachining 8-9 yoshli bir bolakayni koyigan

bilan, «ishqilib avtobus bo'lsin-da», deya o'qishdan chiqdik. Bekatdagi 87-avtobusni ko'rib, ko'zlarimiz chaqnab ketdi. Yaqinroq borib qarasak, avtobusning eshiklari yopiq, bekatda esa talabalar tirband turishardi. Haydovchi tushlikka ketgan ekan. 15 - 20 daqiqadan so'ng haydovchining qorasini ko'rindi. Hammamiz avtobusning yopiq eshiklari oldiga to'planib oldik. Shu payt chiptachi «eshiklar ochilmaydi» dedi-da, avtobus bir siltanib, yurib ketdi. Biz esa «voy-voy» lagancha qolaverdik. Nima emish, ularga «yo'l chipta»si bor yo'lovchilar kerakmasmish. Chunki bizni deb ular rejani

"PULING BORMI, BOLAKAY?"

ovozi eshitildi:

-Qani, tush avtobusdan.
-Amaki, «yo'l chipta»m bor edi, bugun matabda yo'qotib qo'ydim. Yana ozgina qoldi, uyimga yetib olay, -yalinardi bolakay.
-Puling, «yo'l chipta»ng bo'limasa, yayov yur, tushundingmi?

-Amaki...
-Nima amaki, qani tush darrov. Yo'lovchilarning vaqtini olma...
-Chiptachi bolani eshik tomon itardi. Barchaning nigohi ularda bo'lsa-da, birov lom-mim demadi. Bolakay yig'lamsirab tushib ketdi. «Endi u qachon uyiga yetib boradi?» o'yladim bolaga rahmim kelib. Ammo bu voqeas boshqasining oldida holva ekan. Nega deysizmi? Keling, yaxshisi bir boshdan gapirib bera qolay:

Men avtobuslarning so'nggi bekti, Qoraqamish 2-4 mavzesida joylashgan kollejda tahsil olaman. Uyim bilan kollej orasidagi yo'l bir soatlik. Bugun ham kursdoshlarim

bajara olishmasmish. Axir jamoat transportining asosiy vazifasi yo'lovchilarga xizmat qilish emasmi? Talabalar ham odam, yo'lovchi-ku! Oylik yo'l chiptalari olib, yo'l haqini oldindan to'lab qo'yganimiz aybimizmi?..

Ertasi kuni avtobus yana talabalarini olmay ketdi. Jahlimiz chiqib, u aylanib borguncha to'g'ri yo'l orqali unga yetib olmoqchi bo'ldik. Yetib oldik ham. Ammo chiptachi «puling bormi?» degan ishorani qildi-da, avtobus to'xtamay o'tib ketdi. Bunday ko'ngilsiz holatlar nafaqat 87-avtobus haydovchilariga, balki shahar ichida qatmaydigan ko'plab jamoat transportlariga ham xosdir. Xo'sh, nima qilaylik? Chiptachi-yu haydovchilarga insof kirishini kutaylikmi yo vaqtimizni ham, mablag'imizni ham tejaydigan oylik yo'l chiptalari olishdan voz kechaylikmi? Siz nima deysiz, mutasaddi amakilar?

Yayraxon PO'LATOVA,
«Yangi avlod» media markazi a'zosi.

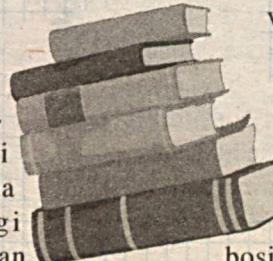

MENING KUTUBXONAM

Uyimizning to‘rida
Mening kutubxonam bor.
Rasmlı va rasmsız
Turli kitoblar bisyor.
Oyim, dadam va opam,
Mening didim bilishar.
Har bir bayram kunida
Kitob sovg‘a qilishar.

*Mohira ABDUSHUKUROVA,
Toshkent shahar, Uchtepa
tumanidagi*

ENG ULKAN KITOB 1976-yilda
AQSHning Kolorado shtatidagi Denver shahrida
op etilgan ekan. «Superkitob» deb nomlangan
ur kitobning o'chhami «atigi» 2,74-
str, vazni esa 252,6 kilo

ENG JAJJI KI-
22g/m zichlikdagi
yilning mart oyida
(Shotlandiya)dag
nashriyoti tomonidan **TOB** (1/1millimetrik)
qog'ozga 1985-
Peysli shahri
«Glennifer press»
bosilgan. «Keksa qiro
Koul» nomli bolalar ertagini o'zida jamlagan mazkur kitob 85 nusxada
chop etilgan. Jajji kitobchani maxsus igna yordamida o'ta ehtiyyotkorlik
bilan varaqlash kerak bo'lgan ekan.

الله رب العالمين

Agar uyingda shaxsiy kutubxonang bo'lsa, uni batartib saqla. Kitoblariningni har xil zararkunandalardan ehtiyoq qil.

Yaxshi kitob tanlay olish uchun yaxshi did kerak.

Birovning taysiyasi bilan emas, o'zing qiziqqan kitobni o'qisi.

Qiziqmagán kitobingni zo 'riqib o'qisang, tabiatung salbiy tomonga o'zgarib ketishi mumkin. Bemaqsad yumushdan voz kech.

Hech qaysi kitobni davominī keyin o'qishga qoldirma.

Doimo o'zingni o'zing tadbiq qil.

Hayotdan tajriba, kitobdan saboq ol.

Kutubxonang anvoyi gullar bilan bezalgan boqqa o'xshab tursi

Kitobga va mutolaaga eng yaqin do'stingdek munosabatda bo'l.
Hasan ota OTAQULOV,

*Hasan ota OTAQULOV,
Toshkent viloyati, Bekobod tumani*

Buyuk Turon o 'lkasidir unga makon,
Ta'zim qilgan qudratiga butun jahon.
Ilmi bilan davlat tuzgan Sohibqiron,
Amir Temur avlodlari, ilm izlang!
Olim bo 'lib, rasadxona barpo etgan,
Osmondag'i yulduzlarni holin bitgan,
Koinotning sirlarini barin bilgan,
Ulug 'bekning avlodlari, ilm izlang!
Qur'on o 'qib, iymonini quvvatlagan,
Dunyo kezib, hadis ilmin egallagan.
Minglab sahih hadislarni jamlay bilgan,
Al-Buxoriy avlodlari, ilm izlang!
«Musulmonga ilm izlamoq farz» deb bilga
Ilm olmoqlik istagida dunyo kezgan.
Al-Xorazmiy, Al-Beruniy, Farg 'oniylar,

Ota o'giti

ILM IZLANG

At-Termiziy avlodlari, ilm izlang!
Turonimni olam uzra dong taratgan,
Turkiy tilda ilk she'larin u yaratgan.
Hikmatlari el ichinda nur taratgan,
Yassaviyning avlodlari, ilm izlang!
Ham vazir-u she'riyat sardori bo'Igan,
Xalq dardini kuylagan, ma'rifat yoygan.
Ko'ngil mulki Sultoni Mir Alisher,
Navoiyining avlodlari, ilm izlang!
Hindistonda yaxlit davlat barpo etgan,
O'z yurtini majbur bo'lib tashlab ketgan.
O'zbegimning shoira-yu allomasi,

Boburshohning avlodlari, ilm izlang!
Ilm hazinadur, tiganmas kondur,
Buyuk hikmatlarga tengsiz makondur.
Aql ozug‘iga bahrnu ummondur,
Payg‘ambarning ummatlari, ilm izlang!
Ikki dunyo saodati ilm ila,
Ikki dunyo rohati ham ilm ila.
Jaholatdan chiqib endi iymon ila,
Istiqlolning farzandlari, ilm izlang!
Qur'onimiz suralari mash'al bo'lsin,
Muhammadning hadislari masal bo'lsin.
Haq yo'lida ummatlari mahtal bo'lsin,
Mo'mnlarga manzil aniq, ilm izlang!

Hamidion TOHIRJONOV.

Aziz bola-

jonlar! Yangi yil bayrami arafasida o'quv yilining 2-choragini ham yakunlab oldingiz-a? Endi ta'tilda mazza qilib dam olayotgandirsiz? Bo'sh vaqtningiz ham serob. Quyida e'tiboringizga ayrim tengdoshlarin ijodidan namunalar havola qilyapmiz. Ular bo'sh vaqtingiznihg mazmunli o'tishiga xizmat qiladi degan umiddamiz. Xo'sh, o'zingiz bo'sh vaqtingizda nimalar qilyapsiz? Bizga shu haqda yozib yuboring. Yodingizda bo'lsin, vaqtini bekor o'tkazish, umringizni bekor sarflash bilan barobardir.

Xorazm viloyati, Yangiariq tumanidagi 31- ixtisoslashgan maktabning 6- «A» sinf o'quvchisi:

- Men bo'sh vaqtarimda turli badiiy kitoblar o'qish bilan birga she'r va hikoyalar mashq qilib turaman. «Tong yulduzi» gazetasiga esa ilk marta maktub yo'llashim. Agar yozgan hikoyam tengdoshlarimga yoqsa, ijod qilishdan sira ham charchamasdim...

MAQTANCHOQ QIZ

Qishlog'imizda Nargiza ismli qiz bor. U shunaqangi maqtanchoqki, asti qo'yaverasiz. Yangi olgan tuflisimi, ko'ylaginimi, xullas, nimasi yangi bo'lsa butun mahallaga maqtanib chiqadi. Bir kuni uning tug'ilgan kuni bo'ldi. Hammamiz tabrikladik. Shu payt sinfdoshimiz Gulnoza kirib keldi. Uning qo'lida bir dasta gul bor edi. Gulnoza Nargizani tabriklar ekan, unga eng chiroylil tilaklarni bildirdi. Ammo Nargiza gulni mensimagandek olib, nariroqqa qo'yib qo'ydi. Ertasi kuni qizlar bilan maktabga ketayotsak, Nargizaning darvozasi tagida kechagi guldasta yotardi. Gulnoza o'zining gullarini tanidi-yu, darrov kayfiyati buzildi. Maktabga borganimizda u Nargiza bilan salomlashmadi ham. Bora-bora Nargiza boshqa qizlardan ajralib qoldi. Gulnozadan boshqa qizlar ham bu takabbur qizni davrasiga qo'shgilari kelmasdi. Bir kuni matematika ustozimiz qiyinroq masalani uyga vazifa qilib berdilar. Tushuntirib bergin, deya hammamiz Gulnozaning oldiga yig'ildik. Nargiza esa bir chekkada qolib ketdi. Shunda Gulnoza, Nargiza, kel, senga ham tushuntiraman, dedi. Nargiza shuni kutib turgan ekanmi, darrov kelib davramizga qo'shildi. Shundan so'ng, Nargiza hammamizdan kechirim so'radi. Endi bizlar u bilan qalin dugona bo'ldik.

Mening bo'sh vaqtim

Kamoliddin SHERQULOV,
Jizzax viloyati, G'allaorol
tumanidagi 75-maktabning
8-«A» sinf o'quvchisi:

- Sinfimizdagibacha o'quvchilar «Tong yulduzi»ga obuna bo'lishgan. Chunki bu gazetadagi topishmog'u she'rlarni, ertag-u hikoyalarni mazza qilib o'qib, boshqotirmalarini talashib-tortishib yechamiz. Men ham she'r yozish va rasm chizishga juda qiziqaman. Tahririyatga chizgan rasmlarimdan ba'zilarini jo'natayapman.

YANA «TONG YULDUZI» O'QIYDIGAN BO'LDIR

Biz Kitob shahridagi Oydin Sobirova nomli 34-umumiyyot o'rta ta'lim maktabida tahsil olamiz. Uch yildirki, «Tong yulduzi»ni sevib mutolaa qilamiz. Bu gazetaning ashaddiy muhlisi bo'lib qolishimizda ayniqlas, ustozimiz Inobat opa Xo'jayevanining xizmatlari juda katta. Aytishlaricha, o'zlar ham o'quvchilik davridan bu gazetaning muxlisi ekanlar. Hal-hanuz bizga qo'shilib qiziqib o'qiydilar. Bu gazetada ularning maqolalari ham chop etilgan ekan. Maqolalari chiqqan gazetalarni shu paytgacha saqlab yurgan ekanlar. Inobat opa bizlarga ham turli mavzularda maqolalar, xabarlar yozib turishimizni maslahat berdilar.

Qadrdomiz «Tong yulduzi! Yangi yilda yana sening har bir soningni qo'ldan qo'ymay o'qiydigan bo'ldik. Chunki, 2006-yil uchun ham hammamiz senga obuna bo'lganmiz. Endi yil bo'yibizga hamroh va sirdosh bo'lasan.

Sevara HAMDAMOVA,

Qashqadaryo viloyati, Kitob tumanidagi 34-maktabning
7-«A» sinf o'quvchisi.

Sahifani Ozoda TURSUNBOYEVA tayyorladi.

Doston QUDRATOV,
Samargand viloyati, Qo'shrabot
tumanidagi 5-maktabning «Iqtidorli ijodkor
yoshlar» to'garagi a'zosi:

- Men bo'sh vaqtarimda maktabimizdagibacha o'qish qatnayman. Yozgan she'rlarimni onajonimga, to'garak rahbarimizga o'qib beraman. Navbatdagi she'rimni esa dadajonimga bag'ishladim. Ularning oxiratlari obo bo'lsin!

DADAMGA ATALGAN SHE'R

Uyimiz to'ldirguvchim,
Doim holim so'rguvchim,
Jondan ortiq ko'rguvchim,
Mehribonim dadajon.
Suratingizga boqib,
Dardlashaman tunlari.
G'amga botgan toringiz,
Eshitilmas kuylari.
Toringiz taxt turibdi,
Uzugi yo'q, dadajon.
Sizsiz bizga dunyoning,
Qizig'i yo'q, dadajon.
Taqdir ekan, ko'namiz,
Boshimizda onamiz.
Bilamiz, biz shod bo'lsak,
Dadajon, quvonasiz.

Dilnoza NARZULLAYEVA,
Nafis san'at litseyining 11-«A» sinf
o'quvchisi:

- Men yangi yil bilan o'zbekistonlik barcha bolalarni qutlayman. Ularga yangi yil omad va baxt olib keltsin. Quyidagi she'rimni ularga yangi yil sovg'asi sifatida tortiq qilaman:

QISHNING BIRINCHI KUNI

Bugun o'zgachadir ona tabiat,
Oq libos kiymagan bo'lsa-da hamon.
Qalbimga baxsh etdi go'zallik ziynat,
Tong chog'i ko'zimni ochganim zamon.
Bu kun o'zgachadir hayotning zavqi,
Butun vujudimda ajib bir tuyg'u.
Men uni uch fasl kutib yashadim,
Uch fasl men uni qilgandim orzu.
Garchi daraxtlarga qo'nmasa-da qor,
Men uchun tashrifi erur saodat.
Ko'nglimga, qalbimga uning mehri yor,
Shu bois men uni kutarman faqat.
Bu kun ilk ayyomin madh etmoq uchun,
Zavq bilan qo'limga men tutdim qalam.
She'r bitdim qog'ozga uzundan-uzun,
Lek qorning yo'qligi qiladi alam...

Mana, aziz bolajonlar, yangi 2006-yilimizning ham 2 kунини yashab qo'ydik. Ayishlaricha, yangi yilni kim qanday niyatlar bilan kutib oлган bo'lsa, ana shu niyatlar yil davomida o'ziga hamroh bo'larkan.

Keling, yangi yilimizni ona tabiatimizni asrashdek xayrl, ezuq ishlar bilan boshlaylik. Uni onamizdek ardoqlaylik, beminatt boyliklarini ko'z qorachig'imizdek ehtiyyotlaylik. Toki u bizdan keyingi avlodlarga ham sofligicha, musaffoligicha yetib borsin.

Yurtboshimiz tomonidan har bir yilimizni ma'lum bir nom bilan atash yaxshi bir an'anaga aylanib qoldi. O'tayotgan yillarimizning uziy davomi sifatida kelgusi yillarimizdan biri «Ona tabiatini asrash yili» deya e'lon qilinsa, ne ajab??

FORA VA FAUNA

Muxlisa MUSAXO'JAYEVA, TDAI qoshidagi «Avia» litseyining 10 - «A» sinf o'quvchisi:

SAXIY SHAYTON VA BADJAHL FARISHTA

Sarlavhani o'qib, hayron bo'layotgandirsiz shunaqasi ham bo'larkanmi, deb. Agar ajoyib-u g'aroyib suvosti dunyosiga sayohat qilsangiz, bunaqasini ham uchratasiz.

Gap shundaki, ular shimaliy dengizlarda yashovchi ikki turdag'i molyuskalar - dengiz shaytoni va dengiz farishtasi bo'lib, ular zohiran o'z nomlariga juda mosdirlar. Dengiz farishtasi xuddi farishtalardek yorqin bo'lib, qizg'ish, to'q sariq rangda tovlaniadi. Dengiz shaytoni esa tasavvurimizdagi shaytonning o'zginasi: qop-qora, kichkina, abjir. Dengiz farishtasining ko'rinishi go'zal, nafis bo'lsa-da, o'zi juda ochko'z, dengiz shaytonlari bilan oziqlanadi. Shaytonning nozik, shaffof chig'anog'i bo'lib, biror xavf sezsa, darhol uming ichiga kirib oladi va suv tubiga cho'ka boshlaydi. Biroq, farishta paypaslagichlarini cho'zib, uni tutib oladi. Nafis chig'anogni yoradi-yu, qarabsizki, farishtaning nafis tanasida shaytonning qoldiqlari qoladi, xolos.

Farishtalar shaytonlarga po'rtana ko'tarilgandagina tegishmaydi. Sababi, bu paytda ularning o'zlarini ham suv tagiga sho'ng'ib ketishadi. Och qolsalar ham o'zlarini vazmin tutishadi. Kit va baliqlarga esa farishtami, shaytonni, farqi yo'q, ular uchun har ikkisi ham tansiq taom hisoblanadi.

Dunyo qizig'-a, tasavvurimizda ilohiy sanalgan mavjudot suvostida ochofat, ayyor va makkor mavjudot esa u yerda juda ojiz va himoyasiz ekan.

Sakura butog'i Yaponianing ramzi hisoblanib,

ba'zan «yapon olchasi» deb ham nomlanadi. Bu

daixt naqaqt Yaponiyada, balki Markaziy

Osiyo, Boltiyo'bi, Moldaviya, Kavkaz, Qrim

v a Zakarpateda ham o'sadi, biroq yaponlar

uchun o'zgacha ahamiyat kasb etadi. U

yoki och pushti rangda 2-5

pushti qizil donadan to'p-

to'p bo'lib gullaydi va yilning ana shu pallasi

yaponlarni uchun haqiqiy bayramga aylanadi.

Bu kunlarda yosh-u qari o'z yaqinlari bilan

sakurani tomosha qilish uchun bog' va

hiyobonlarga boradilar, avval ishxonalarda,

kechki payt esa oila davrasida bu bayramni

nishonlaydilar. Hamkasblar davrasida

bayramni nishonlash an'anasini buzisiga

hech kimning haqqi yo'q. Chunki u muqaddas

Yurch hisoblanga. Bu gulni tomosha qilish kishiga

ijobiyl ta'sir qiftdi. Bu bayram yaponiyalik

tengoshlarimiz qalbiga ajib egzuliklarni singdirsa, ne

ajab?

Toshkent viloyati, Toshkent tumanidagi 4 - umumta'lum maktabining 10 - «A» sinf o'quvchisi:
«OLAPARDAN O'RNAK OLISHSA...»

Tuni bilan tinimsiz yoqqan qor tongga yaqin tindi. Borliq oppoq qor bilan qoplanib, yanada go'zallashib ketdi.

Salima opa barvaqt turib, nonushta hozirlashga kirishdi. Shunda qulog'iga kuchuk bolalarining angillashi eshitilgandek bo'ldi. Qorlarni kurab, Olapar laqabli kuchugining iniga bordi. Qarasa, u bolalabdi, xuddi o'ziga o'xshagan jajji kuchukchalar bir-birlarini turkilab, onasining bag'riga talpinishardi.

Salima opa bu xushxabarni birinchi bo'lib o'g'li Dilshodga yetkazdi. Dilshodjon apil-tapil kiyinib, itining yoniga oshiqdi. Quvonganidan hali ko'zlarini ham oshilmagan bolalarini bag'riga olib yotgan Olaparning boshlarini silab:

-Sen dunyodagi eng yaxshi kuchuksan, mening eng sodiq do'stimsan-deya qo'shib qo'ydi. -Endi sen ko'payishding. Bu in bolalaring va senga torlik qiladi. O'zim issiqliqqa, kattagina in qurib beraman.

Dilshod shunday deya onasining «choyingni ichib ol», deyishiga ham qaramay, ishga kirishib ketdi. Olaparni «yangi uy»ga ko'chirib, qornini to'yg'azib qo'yagchiga nonushaga o'tirdi.

Shu zaylda kunlar o'ta boshladi. Kuchukchalarining ham ko'zlarini ochilib, onasining ketidan o'rmalab qolishdi. Olapar bolalarini Dilshoddangina qizg'anmas, ularni ko'rish uchun kelgan qo'shni bolalarini, hatto Dilshodning ukasi Murodjonni ham iniga yaqin yo'latmasdi. O'ziga berilgan ovqatini ham bolalariga ilinar, to'ymay qolishsa, atrofga zir yugurib, yemish izlab ketardi. Xullas, kecha-yu kunduz ular qoshida parvona edi...

Dilshodjon Olaparning bolalariga ko'rsatayotgan mehrini ko'rib, uzoq o'ya toldi: «Afsuski, ayrim ota-onalarimizning farzandlariga bo'lgan mehrlari hatto shu jonivornikichalik ham emas-a?! Ana shunday insonlar Olaparimdan o'rnak olishganida, bolar uylari hech qachon bo'lmasmidi?..» Dilshodjonning bolalarcha surgan xayoli o'zi kabi beg'ubor edi.

CHUMCHUQNING BOLASI «CHIRQ»

Zebuniso XUSHVAQTOVA,
Toshkent shahar, Sirg'ali tumanidagi 305 - maktabning 9 - sinf
o'quvchisi:

Yaqin o'tgan zamonda, Sirg'ali degan tumanda Otabeck ismli bir bola yasharkan. Uning Jamshid ismli bir do'sti bo'lib, bo'sh vaqtlanini asosan birga o'tkazisharkan.

Bir kuni ikki do'st kattakon chinoring tagidagi o'rindiqa salqinlab o'tirishgan ekan. To'satdan daraxtdan Jamshidning yelkasiga bir nima tushibdi. Qarashsa, chumchuqning bolasi ekan. Polaponni avaylabgina ushlab, onasi kelib qolar, deya kuta boshlashibdi. Kun kech bo'libdi hamki, ona chumchuqdan darak bo'lmabdi. Shunda bolalar uni uylariga olib ketishga ahd qilishibdi.

-Uni men topib oldim, demak, meniki bo'ladi,-debdii Jamshid va uyg'a olib kiribdi.

-Qushni qayerdan olib bo'lsang, joyiga olib borib qo'y. O'ldirib qo'ysang, uvoliga qolasan,-debdii onasi.

Noiloj qolgan Jamshid uni Otabecka berib yuboribdi. Buni qarangki, Otabeckning onasi ham xuddi shu gaplarni takrorlabdi. O'g'li qancha yalinib-yolvormasini, chumchuqning uyd qolishiga roziлик bermabdi.

-Topib olib yeringga eltilib qo'y. Onasi bir amallab iniga olib chiqadi, -debdii.

Shunda bu ishga Otabeckning dadasi aralashibdi. Uning bir og'iz gapi bilan chumchuqcha uyd qolibdi. Otabeck uni mehr bilan parvarishlay boshlabdi. Chirqirayvergandan uni «Chirq» deya nomlashibdi. Bolalar Chirqa, qushcha ham ularga o'rganib qolishibdi. Avvaliga bolalar tutib bergan pashshalarini yeb yurgan Chirq uchishni o'rganib olgach, o'zi bemalol tutib yeydigan bo'libdi. Yoz kunlarida uylaridan birorta ham pashsha yo'qligida Salima opaning o'zi ham xursand ekan.

Bir kuni ularnikiga mehmönlar kelishibdi. Hadeb chirqirab bezor qilmasin deb Salima opra Chirqni yuvinish xonasiga bog'lab qo'yibdi. Bu yerga qo'l yuvish uchun kirgan

Otabekning dadasi bexosdan Chirqni bosib olibdi va uni o'ldirib qo'yibdi.

Otabekning dadasi bir paytlar qushchani uyd qoldirishga ruhsat beriganidan afsusani. Otabek onasining gapiga kirib, uni chinor tagiga tashlab kelganida, bunday ko'ngilisiz voqeja yuz bermagan bo'larmidi?

SUV

Bobolar deyildilar, bir tomchi suvdan, Paydo bo'lgan emish bu ajib hayot. Bu dunyoning har bir yangi kundida, Tug'ilib yangraydi go'zal bir bayot.

Sensan boqiylikning ulug' chashmasi, Tabiat sirlari o'zingda yashnar. Insonlar-u barcha jonzotlarning ham, Hayoti ham sening qo'lingda yashar.

Dilrabo DO'STQOBILOVA,
Toshkent shahar, Yakkasaroy tumanidagi
118 - maktabning 8 - «A» sinf o'quvchisi.

Lek yiroqlashmiz bizlар kundan-kun, G'uborlar o't solar sening qalbingga. Qadringga yetmagan qancha insonlar, Quloq osishmaydi nola dardingga.

O'tmishda ajdodlar qadrlagandek, Asraylik biz suvning har tomchisini. Unihol, u daraxt, udir bu hayot, Asraylik olamning davomchisini.

Ko'rshapalaklarning ba'zi turlari eng ko'p - bir yilda 320 kungacha uxlar ekan.

Meksikaning Chiapas shtatida ilm ahliga ma'lum bo'lgan daraxt bagasining eng mitti bir turi topilgan. Uning uzunligi atigi 20 millimetrdir.

Dunyodagi eng yeb to'ymas mayjudot ninachi bo'lib, u 2 soatda 40 ta pashshani va mayda chumolilarni yeb bitirkan.

Bitta zag'izgor har yili kuzda 40 ta yong'og o'g'irlarkan. U yong'olqlarni ko'mib qo'yar va xohlagan vaqtida olib yerkar. Ko'p hollarda esa 38-39 tasini yer va I ta yong'og qolib ketarkan. Qolib ketgan yong'og esa o'sha yerdan unib chigarkan. Shahni RIZAYEVA qayorladi.

BILASIZMI?

Eng yirik kemiruvchi kalamushlar janubiy-sharqi Osiyodagi Filippin orollarida tarqalgan. Ularning bo'yi 80 santimetrgacha yetadi.

Dunyodagi maymunlarning eng ulkani Gorilla ekanligini bilamiz. Ularning balandligi 2 metrgacha, vazni 250 kilogrammigacha yetadi. Maymunlarning eng kichigi esa o'yinqaroq maymunlar oilasidan bo'lgan marmozetlar bo'lib, ular Janubiy Amerika changzorlarida yashaydi. Bu maymunlarning bo'yi 20-25 santimet, og'irligi esa 250-500 gramm keladi.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai. Shunday kamyob xususiyatga ega ekan.

Suv sizslikka eng ko'p chidaydigani jonivor tuyu ekanligi bigza ma'lum. Haqiqatan ham bu o'rakchli jonivor suvsizlikka 30 kungacha bardosh bera oladi. Ona tabiatimizda 100 kun davomida suvsiz yashay oladigan jonivor ham bor ekan. G'arbiy yarim sharning shimalidagi sahrolarda tarqagan olmatxon ai.

YANA BIR YOSHGA ULG'AYDIM

Mening ismim Shahriyor. Sizga aytasam, yangi yil kuni uyimizda qo'shaloq bayram bo'ldi. Sababi, tug'ilgan kunim edi. Kechki payt uyimizga ko'p mehmonlar kelishdi. Xola-yu ammalarim, amakilarim, barcha qarindoshlar yig'ilib meni qutladilar. Suhbat ayni avjida buvijonim imo qildilar. Quloqlarim qizib, hayajonlanib duo qilganlaricha sekin o'rnilaridan mahkam bag'rilariga bosdilar. kiygizib, ustidan shohi

-Shahriyorum endi bir yoshga ulg'aydi. mehribon aka. Maktabda Dadajonisiga yaqin qo'shnilar ham undan Akmalga o'xshab ketganning ketmonini olib, aslo xafa qilmaydi. Hech Itlarni quvib, qo'ylni hurkitmaydi. Birovning poliziga tegmaydi.

Buvijonimning bu maqtovlaridan rosti uyalib ketdim. Bilasizmi, yaxshiyam Akmalni o'rnida bo'lib qolmaganim, chunki ikkalamiz bir kunda tug'ilganmida. Qiziq, hozir uning buvisi mehmonlarga nabirasi haqida nimalar deyayotgan ekan-a. Yoki u ham bir yoshga ulg'aygani bois barcha yomon fazilatlaridan uyalib, o'zini o'nglashga ahd qilayotganmikin? Zora shunday bo'lsa.

*Asliddin NURMATOV,
Samarqand viloyati Narpay tumanidagi
65-maktabning 7-sinf o'quvchisi.*

kimning derazasiga tosh otib sindirmaydi.

AFRICALIK KUMAKO

Afrikalik Kumako endigina 8 yoshga to'ladi. Uning otasi kasallik tufayli vafot etgan. O'zidan keyin ikkita singlisi bor. Kattalar singari ro'zg'or tashvishlari uning yelkasiga ortilgan. Kumako onasi bilan birga o'tin arralaydi. Ba'zan ehtiyoitsizligi tufayli sanchilib ketadi.

ko'pam parvo barmoqlarini d a v o m topishni, yangi ko va kichkina bir yildan qanchalik n o n g a ish joylatxlanib hayron birorta

Shu payt oyoqlarini zo'rg'a sudrab, uyquli ko'zlarini ishqalaganicha qo'llarining kafti qontalash bo'lib ketgan Kumako ular yoniga yaqinlashdi. Ishni nazorat qilish uchun yetib kelgan boshliq hangu- to'rt dona yog'och qolgan edi, ish kuni endi qachon kesib ulgurdilaring, dedi hayratla-qilganini biz ham bilolmay hayronmiz, baravariga bir-biriga gal bermasdan.

-Janob, sizdan iltimos, mening bersangiz, - past ovozda zo'rg'a gapirardi

-Pul, qanaqa pul?

-Mana bu o'tinlarni tuni bilan men -Sen... Ol-a, bu mo'jizaku.

-Singillarimga qo'g'irchoq sotib olmoqchi

Bu gaplarni eshitib Janobning ham, ham nafasi ichiga tushib ketdi.

Bugun yangi yilning birinchi kuni. Manako va jajjigina Parvening qo'g'irchoqlarini bir-biriga ko'z-ko'z qilishib, sochlarni silashlaridan Kumakoning qalbi g'ururga to'lgan. Bo'imasamchi, u albatta juda mehribon aka va yana bir yoshga ulg'aygan edi.

Islom HASANOV.

CHAQQONLIKNING CHANGI YO'Q

-Nozima, arqoningni olib chiq, o'rtoq.

-Qo'ysangchi, endi kap-katta qizlarmiz, kattalarning oldida hadeb sakrayversak uyat bo'ladi. Kel, yaxshisi supurgi va chelaklarimizni olib chiqib, yon-atroflarni chinniday qilib bir tozalaylik.

-Bee... Zaril keptimi, - labini burishtiradi Salima. - Hamma bolalar pista po'choqlari-yu, konfet qog'ozlarini tashlab ketishsin-u, biz supuraylikmi...

-Hay, hay Salima qizim, Nozima o'rtoq'ing juda to'g'ri gapirayapti. Yosh bolalarning qilig'idan xafa bo'lib o'tirish aslo yaramaydi. Axir o'zlarin ham kichkina paytingizda ularday bo'lgansizlar. Boshqalar miq etmasdan supurib-sidirishgan. Hammayoq uvirsib yotsa, ko'rganlar, bu atrofdagi qizlar landovur ekan deyishmaydimi, - boshini sarak-sarak qilganicha ularning suhbatiga yakun yasadi Hasan ota.

Uyalib ketgan Salima Nozmaning qo'lidiagi chelakni organicha, yo'laklarga shosha-pisha suv socha boshladi. Ularning ahillikda bajarayotgan ishlarini ko'rgan qo'shni qizlar ham birin-ketin o'zlariga yaqin yo'laklarni tozalay boshladilar.

Endi dugonalarning arqon sakrashga xushi ham, vaqt ham yo'q. Axir kimning ham landovur qiz bo'lgisi keladi.

Adiba RASULSOVA, o'quvchi.

Kichkina demang bizni...

Dilobar Soyibjonova Toshkent viloyati, Toshkent tumanidagi 3-umumta'lim maktabining 4-«V» sinfida a'lo va yaxshi baholarga tahsil olmoqda. Yangi yilni bir olam ezgu orzular bilan qarshilagan tengdoshingiz maktabi, ustozlari haqida to'lqinlanib so'zlaydi.

-Ta'lif maskanimizga o'qishga kelgan dastlabki paytimda to'g'risi biroz ikkilandim. Sababi, avval boshqa maktabda o'qigan edim. Ustozlarim, dugonalarning mehribonligi bois yangi maktabimni ham yaxshi ko'rib qoldim. Muallimamiz Dilafro'z Abduraimovaning darslarida

A'LO O'QISA BORCAIMIZ

ko'pincha qo'ng'iroq chalinganini ham sezmaymiz. Ular shirinso'z, talabchanlar. Bugungi saboq jarayoni kechagisidan butunlay boshqacha. Dilimizdagini nigohlarimizdan anglaydilar.

Maktabimiz direktori Abdug'ani Qurbonovning sa'y-harakatlari bois, ta'lif maskanimizda turli to'garaklar tashkil qilingan. O'qish sharoitlarimiz ko'ngildagidek. Tezroq qishki ta'til tugab, o'qish boshlansa edi. Bu yil barcha fanlarni faqat besh bahoga o'zlashtirmoqchiman. Ta'til paytida ham dars tayyorlab, qiziqarli ertak kitoblarni mutolaa qilayapman.

Ha, Dilobar chindanda yangi yilni yangi orzular qanotida boshlabdi. Bu borada biz unga omadlar tiladik.

Sahifani Nuriddin HAYDAROV tayyorladi.

Besh amalning biri

Makkai Mukarramadagi Ka'batullohn Alloh taolo izni bilan Ibrohim (a.v.), u kishining zavjalari Hojar (r.a.) onamiz, ularning o'g'illari Ismoil (a. v.) tomonidan bonyod etilganiga 7 ming yildan oshgan, deydilar. Nima sababdan Ka'batullohn Alloh taolo qurdirgan? Bu foni dunyoda shaytoni la'in yo'ldan ozdirib, gunohkor bo'lган mo'min-musulmonlardan xohlaganini Alloh taolo o'z uygia chorlaydi. Haj ibodatini ado ettrib, gunohlardan poklaydi. Bu ulug' ibodat farz amallari sirasiga kiradi. Payg'ambarimiz (s. a. v.) bir muborak hadisda aytibdilarki, «Alloh taolo Hajni ado etganlarning hosiyatidan, Hajga borolmaganlarning baloqazolarini daf etadi. Agar hammalar Haj qilmasalar edi, Alloh taolo alarga nazar qilmas edilar. Haj ana shunday ziyoratdir», deganlar. Alloh yo'lidagi muqaddas ziyoratga faqat va faqat peshona teri bilan topilgan halol mablag' evaziga boriladi. Qarz hisobiga Hajga borilmaydi. Haj ziyoratiga borganlar avval Madinai

Butun dunyo islam olamida keng nishonlanayotgan Qurbon hayiti yurtimizda ham eng muqaddas bayramlardan biri sifatida kutib olinmoqda. Arablar Qurbon hayitni «Iyd al-Kabir» yoki «Iyd al-Adha» deb atashadi. Bu qutlug' ayyomda Makkai Mukarramadagi Ka'batullohga tashrif buyurib, Haj ziyorati amallarini bajarish har bir musulmonning orzu-umididir.

Mustaqillik sharofati bilan mamlakatimizda Ramazon va Qurbon hayitlari keng nishonlanmoqda, mo'min-musurmonlarimiz ham Haj safariga borib, Saudiya Arabistonidagi muqaddas qadamjolarni ziyorat qilib kelish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Bu yil ana shunday qutlug' ziyoratga 5200 vatandoshimiz musharraf bo'lishdi. Ular yangi yil arafasida «O'zbekiston havo yo'llari» aviakompaniyasining maxsus tayyoralarida Haj ziyorati amallarini ado etish uchun Saudiya Arabistoniga jo'nab ketdilar. Qutlug' Haj ziyoratiga jo'nab ketgan vatandoshlarimiz ona yurtimizga eson-omon qaytib kelsinlar, deb niyat qilamiz.

HAJ ZIYORATI

munavvarada bo'ladilar. Bu muborak shahar butun olamga islam va imon nurini taratgan barakotli, hosiyatli qadamjodir. Uni ziyorat qilishdan avval g'usl qilinadi. Yangi, yuvilgan toza liboslar kiyiladi. Badanga xushbo'y mushki ambarlar sepiladi. Ochiq yuz bilan masjidi nabaviya boriladi. «Bobus-salom» eshididan o'ng oyoqni

bosib kiriladi. Ravzai mutahharada ikki rakat tahiyatul masjid namozi o'qib olinadi. Ana shundan so'nggina Rasuli akram (s. a. v.) qabrlariga boriladi. Odam ko'pligi uchun u yerda to'xtab, turilmaydi, salom beriladi, so'ng biroz o'ngga burilib, Abu Bakr Siddiq qabrlariga qarab hazratga salom beriladi. So'ng, hazrat Umar ibn

Hattobga salom beriladi. Biroz chap tomonga burilib, o'zi, ottonasi, qarindoshlari so'ranganlar uchun duo qilinadi. Keyin esa ravzai sharifga borib nafl namozi o'qiladi, Qur'on tilovat qilinadi, takbir, tahlil, tasbeh va istig'for bilan mashg'ul bo'linadi. Vaqtiga qarab, Qubo sharifga, so'ng Uxud tog'iga boriladi. Madinai munavvaradagi boshqa

«SPORTCHA YURISH» NING SIRLARI

Yengil atletika bo'yicha Respublika musobaqlarini kuzatar ekanman, «sportcha yurish» bahslari e'tiborimni tortdi.

Avvaliga, bu qanday sport turi bo'ldi ekan, deya hayron bo'l-gandim. Keyinchalik bilib oldim. Bu sportda sportchi yugurmaydi, aksincha, yuradi, ya'ni, uzoq masofani yarim yugurish, yarim yurish ko'rinishida bosib o'tadi. Sportcha yurish turi bo'yicha Respublika miqyosida bo'lib o'tgan musobaqlarda asosan Shahrabsabz tumani vakillarining

mamlakat chempioni bo'lib kelayotganiga guvoh bo'lishimiz mumkin. Xo'sh, bunday davomli g'alabalarning siri nimada? Nega boshqa hududlardan «sportcha yurish» bo'yicha yetakchi sportchilar kam? Shahrisabz shahriga xizmat safari bilan borganimda yuqoridaq savollarga javob topishga harakat qildim. Tumandagi 1-sonli BO'SMDa (direktori-Husan YUSUPOV) yengil atletika bo'yicha bosh murabbiy sanagan Abdurahmon aka Ismoilov bilan suhbatimiz boshida

unchalik qovushmadi. Murabbiyning nimadandir hafsalasi pir bo'lgandek edi...

- Sportcha yurish bo'yicha Rayxon Xo'jayeva, Sarvar Xusainov, Abbas Saydullayev, Yodgor Ahmatov, Alisher Hazratqulov, Dilnoza Malikova, Jobir Mirzayev, Olima Hazratova, Islom Hamdamov, Rustam Zayniyev, Madina Pardayeva hamda Munisa Pardayeva kabi bir qator shahrisabzlik sportchilar mamlakat terma jamoasi a'zolari hisoblanishadi. Bu sport turi ancha murakkab sanaladi. Ya'ni, sportchi 3 km, 5 km, balki undan ko'p masofalarda bellashishadi. Bu esa kuchli chidam va jismoniy tayyorgarlikni talab etadi. Deyarli barcha shogirdlarining

Sog' yurak - tog' yurak

SUV MALIKASI

Suzish bilan shug'ullanigan bola boshqalarga qaraganda ancha o'ktam va baquvvat bo'ladi. Chunki uning suvda suzish jarayonida nafas olish a'zolari, o'pkasi ancha shakllanadi. Shu boisdan ham mutaxassislar bolalarga juda yoshligidan suzish sport turini tavsiya qilishadi.

Andijonlik Maftunabonu To'xtasinova ham suzish bilan jajjiligidan shug'ullanadi. Ustozi Ravshan Amilovdan bu sport turining sirlarini ham o'rganib kelmoqda. Ubu yil 11 yoshga kirdi. Yosh bo'lishiga qaramasdan juda ko'plab musobaqlarda ishtirok etishga va ularda g'olib chiqishga ulgurdi. Uzoq masofaga suzish bo'yicha O'zbekistonning bir necha karra chempioni bo'lishga muvaffaq bo'lgan Maftunabonuga katta ishonch bildirib, xalqaro musobaqlarga ham yo'llashdi. Malayziyaning Selangir, Avstriyaning Vels shaharlari o'tgan xalqaro turnirlar esa unga g'oliblikni tuhfa qildi.

Qish faslining ilk kunlarida esa g'alabalari soni yanada ortdi. U «O'zbekiston» sport majmuasida o'tgan suzish bo'yicha Mitrofanov xotirasiga bag'ishlangan O'zbekiston ochiq kubogi musobaqasida marraga birinchi bo'lib etib keldi. Jumladan, 200 metrga chalqancha, 400 metrga «kompleks» va 800 metr masofaga erkin suzish usulida eng yaxshi natijalarni qayd yetib, mutloq championlikka erishdi.

Suzish bo'yicha Olimpiada o'ynlarini ishtirokchisi, termajamoamiz yetakchisi Saida Iskandarovaga havas qiladigan Maftunabonu hozirda O'zbekiston yoshlar termajamoasi a'zosi, sport ustaligiga nomzod. Uning murabbiylarining ham umidi katta. «Maftunabonuning natijalari kishini quvontiradi. Ishonamizki, kelajakda ushbu sportchimiz turli xalqaro musobaqlarda, Olimpiada o'ynlarida Vatanimiz sharafini munosib himoya qiladi», deydi Respublika SUV sporti turlari bo'yicha Oliy mahorat sport maktabi direktori Ixtiyor Yo'ldoshev.

Biz ham «suv malikasi» deya nom olgan Madinabonuning izdoshlari soni yanada ortishiga tilakdoshmiz.

yurish, qisqa masofalarga yugurish bahslarida ham muvaffaqiyatlari ishtirok etishyapti. Bizni g'alabalarning sirdan voqif eta olasizmi?

- Bolalar va o'smirlar sport maktabimizga yengil atletika bilan shug'ullanish niyatida juda ko'p bolalar murojaat qilishadi.

Bunga, bizda shug'ullanayotgan bolalarning turli musobaqlarga borishi va yerdan sovrinli o'rinx bilan qaytishlari bosh sabab bo'lsa kerak. Hozirgi kunda murabbiy Akbar Zokirov bilan 70 nafar yoshlarga «sportcha yurish» va yengil atletikaning boshqa turlari sirlarini o'rgatmoqdamiz. Oddiy shug'ullanuvchilar haftasiga besh, termajomoa a'zolari esa olti marta mashg'ulotlarda qatnashishadi. Biz aniq reja asosida ishlaymiz. Dastlab kross (uzoq masofaga yugurish) yugurishda chidamni o'rgatamiz, so'ngra, tezlikni oshirish ustida ishlaymiz. O'zimizga ma'lum bo'lgan sirlarimiz ham bor...

- Men ham o'sha sirlar haqida so'ramoqchi edim-da. Nega boshqa hududlardan «sportcha yurish» bo'yicha championlar chiqishmayapti?

- Masalan, Toshkentda 3 yoki

qadamjolar ziyorat qilinadi.

Hajga borganlar, asosan, ko'proq Haj amallarini bajarish bilan mashg'ul bo'lishadi. «Al Masjid al-Harom»da besh vaqt namozni o'qishadi. Bu yerda namoz o'qishning savobi ko'p va hosiyatlidir. Zam-zam suvini ichayotganda: «Ey, Allohim, bizlarga shifo, taom va aql bergin», deb niyat qilinadi. Chin e'tiqod bilan Alloh taolodan nimani so'rasa, Yaratganning o'zi ijobot qiladi.

Haj ziyorati amallari yakunlanib, hojilar Jidda tayyoraqohiga kelganlarida, ularga oldindan tayyorlab qo'yilgan idishlarda Zam-zam bulog'i suvi, Saudiya Arabiston podshosi nomidan har bir ziyoratchiga bittadan Qur'oni karim tuhfa etiladi.

Alloh taolodan hamimamizni Haj ziyoratiga borishdek musharraf kunlarga, yanagi hayitlarga eson-omon yetkazishini so'raymiz. Muborak va qutlug' kunlar shukuhi har bir xonadonga fayzu barakot, totuvlik, tinchlik olib kelsin.

HOJI ONA.

5 km.ga yuguradigan championni tayyorlashdan ko'ra, 100, 200 metrga chopadigan sportchini tayyorlashga e'tibor berishadi. Chunki, sportcha yuradigan yengil atletikachi bir haftada 200 km.ga yurib, mashg'ul bo'linadi. Hamma ham chiday olmaydi. G'alabalarimiz sirini so'rayapsiz, afsus, buni aytolmayman.

Sirning «sir»ligicha qolgani ma'qulda (kuladi).

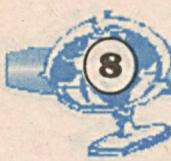
- Men «sportcha yurish»ni «Umid nihollari», «Barkamol avlod» va «Universiada» sport musobaqlariga kiritilishini istardim. Bu boroda sportimiz mutasaddilariga ham chiqdim. Agar shunday qilinsa, bu sport turi irodali, barkamol va sog'lom millatni kamol toptirishga, boz ustiga, ushbu sport turini mamlakatimizda rivojlantirishga turki bo'lardi. O'z navbatida men ham «sportcha yurish» bo'yicha bida-digan sirlarimni butun respublika sportchilariga o'rgatardim...

- «Sportcha yurish» bo'yicha sportchilarimizning Olimpiada o'ynlariga borish imkoniyatlari qanday?

- Agar yetarli sharoitlar bo'lsa, Rayxon Xo'jayeva, Abbas Saydullayev va Sarvar Husainov kabi shogirdlarim bu vazifani uddalashadi.

Har yili yangidan-yangi championlarni tarbiyalab kelayotgan 69 yoshli tajribali murabbiy Abdurahmon Ismoilovning «sportcha yurish»ni mamlakatimizda yanada ommalashtirish yo'lidagi harakatlari, takliflari juda o'rinx deb o'ylaymiz. Siz nima deysiz?

Ma'mura
MADRAHIMOVA.

NON – NONNING USHOG'I HAM NON

Serquyosh diyorimizda O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi va BMT Bolalar jamg'armasi (UNICEF)ning O'zbekistondagi vakolatxonasi bilan hamkorlikda temir tanqisligi kamqonligi hamda boyitilgan un va non mahsulotlari mavzusini yoritish maqsadida tanlov o'tkazilmoqda, 22-dekabr 2005-yildan 5-may 2006-yilgacha «Temirga boy unning noni - salomatlik garovi» mavzusidagi ushbu tanlovida «Unni boyitish bo'yicha Milliy dasturning jurnalistika, televide niye va radioeshittirish sohasidagi birinchi - Milliy mukofoti» e'lon qilindi.

Aziz bolajonlar! Siz har kuni iste'mol qiladigan nonning tayyorlanish jarayoni va unga sarflanadigan unning qanday boyitilishi, temir moddasi, uning ahamiyati kabi savollar barchangizni qiziqtirishi tabiiy. Shu bois mavzuni kengroq yoritamiz.

Bugungi kunda inson salomatligini har tomonlama muhofaza qilish butunjahon ahamiyatiga molik, kechiktirib bo'lmaydigan dolzarb vazifalardan biridir. Kundalik iste'mol qiladigan oziq-ovqat mahsulotlarimiz orasida aziz ne'mat – nonning o'rni beqiyos. Kishining me'yor bo'yicha darmondorilarga boy mahsulotlar bilan to'yib

vazirligi, «O'zdonmahsulot» AK, YUNISEF va Jalon Banki

Katta odam organizmida hammasi bo'lib 4-5 gramm temir bor, uning 56 foizi eritrositlarda (gamoglobin), 30 foizi jigarda, tirnoqda, suyak kumigida temir zahirasi ko'rinishida, 9 foizi mushaklarda, 1-2 foizi qon zardobda, 3-4 foizi teri to'qimasida, sochda va boshqa to'qimalarda joylashgan.

tomonidan joriy qilinmoqda.

Yurtimizda ayni vaqtida 14 ta un ishlab chiqarish korxonalarida unni vitaminlar aralashmasi va minerallar bilan to'yintirish uchun mo'ljalangan dozatorlar ishlamoqda. Mikroelementlar b o l a l a r n i g to'laqonli rivojlanishi va katta yoshdagi o d a m l a r n i g sog'gom faoliyat olib borishi uchun hayotiy zarur moddalardir. Kamqonlikning asosiy sababi bu organizmda temir moddasining yetishmasligi bo'lsa, yod tanqisligi holati (buqoq) hamda A darmondorisi yetishmasligi sog'ligimizga jiddiy zarar yetkazadi.

Temir tanqisligi kasalligining dastlabki belgilari insonning ta'm sezishi buziladi. Bemor kesak, minerallar bilan to'yintirish uchun m o'ljalangan dozatorlar ishlamoqda. Mikroelementlar b o l a l a r n i g to'laqonli rivojlanishi va katta yoshdagi o d a m l a r n i g sog'gom faoliyat olib borishi uchun hayotiy zarur moddalardir. Kamqonlikning asosiy sababi bu organizmda temir moddasining yetishmasligi bo'lsa, yod tanqisligi holati (buqoq) hamda A darmondorisi yetishmasligi sog'ligimizga jiddiy zarar yetkazadi.

Bo'rn, ko'mir, qog'oz, suvoq, xom xamir, shama kabilarni iste'mol qilishga moyil bo'ladi. Buning oldini olish uchun avvalo non, don mahsulotlari, yormalar, kartoshka, makaron, go'sht,

neyronlar rivojlanishi tutiladi, buning natijasida bolalarda o'qish qobiliyati (xotirasasi) pasayadi.

AQSH, Indoneziya, Chili va boshqa mamlatlarda o'tkazilgan teksiruvlar shuni ko'rsatdiki, temir tanqisligi mavjud bolalarning dars o'zlashtirishi sog'gom bolalarnikiga nisbatan pastroq ekan. Bunday bolalarni ishfaoliyati ham sust bo'lib, keyinchalik davolatsa ham tiklanmasligi mumkin. Demak, temir tanqisligi nafaqat tibbiy, balki davlat miqyosidagi muammo hamdir.

Temir tanqisligi kasalligining dastlabki belgilari insonning ta'm sezishi buziladi. Bemor kesak,

Inson har kuni o'rtacha 1 mg. temir moddasi sarf etadi. Agarda ovqat bilan 1 mg. atrofida temir moddasi o'zlashtirsgina uning tanqisligi rivojlanmaydi.

bo'rn, ko'mir, qog'oz, suvoq, xom xamir, shama kabilarni iste'mol qilishga moyil bo'ladi. Buning oldini olish uchun avvalo non, don mahsulotlari, yormalar, kartoshka, makaron, go'sht,

baliq, sut mahsulotlari, meva va sabzavotlar, ko'kat, poliz mahsulotlari, quruq mevalarni doimiy ravishda iste'mol qilish zarur.

Ko'pincha onalarimiz va uybekalari oliy navli unlarni ishlatishni avfzal ko'radilar. Vaholanki, birinchi navli unda 25 foiz, ikkinchi navli unda 50 foizgacha darmondorilar saqlangani holda oliy navda deyarli saqlanmaydi.

Hozirgi vaqtida 150 dan ortiq temir preparatlari mavjud. Yosh bolalar uchun suyuq holdagi, o'smirlar uchun xapdori, kapsula va suyuq holdagi preparatlar qo'llanilmoqda. Bir so'z bilan aytganda, kishining sog'ligi – tuman boyligidir.

Aziz bolajonlar! O'z vaqtida va to'g'ri ovqatlanishni, eng muhimmi, darmondorilarga boy mahsulotlarni iste'mol qilishni aslo unutmang. Iligi to'qlik – komillik ildizidir.

Jamila ERDONOVA.

KROSSVORD

1. Qorbobo yordamchisi.	5. Qit'a.
2. Toza, sarishta.	6. Olam.
3. O'zbek kuyi.	7. Meva turi.
4. Aql charxi.	

Ra'no TURSUNBOYEVA,
o'quvchi.

TONG yulduzi
O'zbekiston Respublikasi
bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVA

TAHIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar OLIMJONOVA,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Anvar ZOKIROV,
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Sobirjon SHARIPOV,
Feruza JALILOVA

(Bosh muharrir o'rinosari),
Nurxon NAFASOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida

022-raqam bilan
2003-yil 11-dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi.

Gazeta

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va
chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi.
Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi - 58414

Buyurtma N: J 1915

Dizayner va sahifalovchi:

Fazliddin
SHAYADGAROV.

Navbatchi:

Jamila
ERDONOVA.

Rassom:

Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:

700129,

Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-38-10

144-63-08

Tel./faks:

(99871) 144-24-45